

BOEKAANKONDIGINGEN.

Dr. P. C. T. VAN DER HOEVEN, hoogleeraar te Leiden,
Vijf en twintig jaar verloskundige arbeid. 's-Gravenhage,
G. NAEFF, 1928. 68 bldz..

Het verzoek der redactie, boven genoemd werkje aan te kondigen, heeft mij voor een moeilijke taak geplaatst. De Leidsche hoogleeraar heeft in het feit, dat het betrekken der nieuwe kliniek samenviel met den dag, waarop hij de vijfentwintig jaren van zijn ambtsvervulling mocht herdenken, aanleiding gevonden tot een terugblik op zijn werk op het gebied der verloskunde. Het is opgedragen aan zijn leerlingen en dan ook in dikwijls zoo gemeenzamen toon, in zoo vrijzinnige vormen van taal en stijl gesteld, dat men zich als buitenstaander bescheidenlijk zou willen terugtrekken. Edoch, het is door den druk overgegeven aan de openbaarheid. De bedoeling van den schrijver is niet, een samenhangend geheel te geven, maar „den nadruk te leggen op de punten, waar hij een eigen meening heeft”. Het is dan ook geworden een korte beschouwing over verschillende, tamelijk los, somtijds zelfs grillig aaneengeschakelde onderwerpen, ten opzichte waarvan de schrijver een van anderen afwijkend standpunt inneemt, een haastige samenvatting, als een vluchtige herhaling voor degenen, aan wie hij zijn geschrift opdraagt. In de voorrede haalt de schrijver het woord aan van TENDELOO „dat een nieuwe opvatting, die niet wordt bestreden, de moeite niet waard is”. In dezen zin moge het niet worden opgevat, wanneer ik mij van bestrijding onthoud. Integendeel; maar het zeer beperkte bestek, waarover ik hier kan beschikken, bindt mij al te zeer, nu ik in zoovele, of liever in bijna alle opzichten een geheel andere meening zou willen verdedigen. Zelfs moet ik mij onthouden van de poging, een eenvoudige opsomming te geven van de behandelde onderwerpen, omdat hierbij mijn pen onwillekeurig toch al te veel vraagtekens zou neerschrijven.

Het werkje doet hier en daar denken aan den vertrouwelijken omgang van den hoogleeraar met zijn studenten, die wel bij het woord des meesters, die zelf den twijfel niet kent, willen zweren, wier aandacht wordt gaande gehouden door boertige opmerkingen in een niet al te streng gehouden betoog, en die worden medegesleept in den vertrouwelijken omgang met cijfers, die, tot in decimalen nauwkeurig, alles vastleggen, wat den verloskundige belang kan inboezemen. Hun zullen sommige dingen ook wel duidelijker zijn dan mij, den toeschouwer van verre: ik noem bijv. de zonder eenige toevoeging neergeschreven uitspraak: de zwangerschap duurt sedert den oorlog niet meer 280 maar 271 dagen. Het groote drama blijkt dus ook in zijn gevolgen nog verschrikkelijker te zijn dan wij reeds meenden waar te nemen. Ook de graphische voorstellingen, die het standpunt der verloskundigen tegenover allerlei kunstbewerkingen in den loop der eeuwen, van 400 jaar v. Ch. tot den dag van heden, veraanschouwelijken, werken op

mij alles behalve verhelderend. De zeer korte toelichting met de geruststellende verzekering: „de rest wijst zich van zelf”, helpt mij daarbij niet veel. Dit geldt ook voor de figuur op bldz. 59, die een zekere opvatting „zonder meer duidelijk doet worden”.

Zeker bewijst ook dit boekje, dat de schrijver in menig opzicht een eigen meening heeft, en in noesten arbeid heeft getracht, die aannemelijk te maken voor anderen. Natuurlijk is hij hierin niet geslaagd bij allen. Dit neemt niet weg, dat ik hem van harte wil gelukwenschen met de voldoening, die hij in ruime mate gevoelt ook in de korte rustpooze, die hij zich heeft gegund voor dezen terugblik.

B. J. KOUWER.

ADOLF FR. HECHT, *Die akute Mittelohrentzündung als Kinderkrankheit*. Wien. Verlag von JULIUS SPRINGER. 1928 bldz. 126. Prijs 7.80 mark.

HECHT heeft 25000 ziektegeschiedenissen uit de Weener kinderclinië bestudeerd, afkomstig uit de jaren 1912 tot 1927 en daaronder 1000 gevallen gevonden van ziekte van het middenoor. De otiatrische status zijn bijna alle door dr. B. PANZER gemaakt, den oorarts der kinderclinië; die van de laatste drie jaren door de assistenten der cliniëken voor oorziëkten. Dit materiaal is door HECHT statistisch bewerkt en hij knoopt er verschillende clinische en immunobiologische beschouwingen aan vast, welke laatste vooral betrekking hebben op de allergie. In verband hiermee wordt het feit verklaard, dat een otitis bij een bepaalde ziekte eerder (d.i. een geringer aantal dagen na het begin dier ziekte) optreedt bij een kind, dat reeds een middenoorontsteking, door hetzelfde agens veroorzaakt, had, dan bij een kind met een tot dusverre onaangetast middenoor. Er wordt aangenomen, dat de afgelopen latente catarrh der trommelholte bij den zuigeling door plaatselijke slijmvliesallergie leidt tot hyperplasie van de subepitheliale lagen van dit slijmvlies. Aangenomen, niet bewezen.

Door de voortdurende rugligging van den zuigeling wordt het afvloeien van secreta uit de tuba bemoeilijkt, zegt HECHT. Ligt de zuigeling altijd op den rug? vraagt referente eenigszins twijfelend.

Een boek als dit met zooveel cijfers leent zich slecht tot een samenvattende bespreking. Daarom moge hier en daar op een enkel punt de aandacht worden gevestigd.

De latente middenoorcatarrh bij den zuigeling komt zeer veelvuldig voor en kan de pneumatisatie remmen en de zware vormen van etterige otitis komen volgens WITMAACK bijna uitsluitend tot stand bij beenderen met pathologische pneumatisatie.

Gedurende den geheelen kinderlijken leeftijd en vooral bij den zuigeling wordt het rechter oor vaker aangetast dan het linker. Bij mazelen hebben jongere kinderen vaker een pruruptie-otitis dan oudere. In verband met de allergiewet wijst dit op den specifieke aard dezer vroeg zich ontwikkelende otitis.

Bij griëppneumonieën en bij de genuïne pneumonie is duidelijk de invloed van den leeftijd van het kind vast te stellen op de snel-